

PRZEDMOWA

Jak swego czasu stwierdziła jedna z moich bardziej doświadczonych koleżanek z Instytutu Historycznego UW: „męża można w każdej chwili zmienić na innego, z Promotorem zostaje się natomiast na całe życie”. Głęboki sens tych słów zaczęłam doceniać jednak dopiero ostatnio. Przyczyną nie były – szczęśliwie – żadne zawirowania osobiste. Po prostu w perspektywie blisko dwudziestu lat, jakie upłynęły od chwili, gdy trafiłam na seminarium magisterskie prowadzone w IH UW wspólnie przez Profesorów Antoniego Mączaka i Wojciecha Tygielskiego, coraz częściej zdaję sobie sprawę, że na wiele kwestii zawodowych patrzę przez pryzmat wiedzy i doświadczeń wyniesionych właśnie z owych zajęć, a potem także z licznych dyskusji o historii prowadzonych – od pewnego momentu – już tylko z Profesorem Tygielskim.

Nie jest to dla mnie zbyt dużym zaskoczeniem; fakt, że mogłam uczestniczyć w tym seminarium, zawsze uznawałam bowiem za ogromny przywilej, a kontakty z Promotorem nadal pozostają bliskie i ożywione, co dodatkowo potwierdzałoby prawdziwość drugiej części cytowanego powyżej twierdzenia. Z pełnym niedowierzaniem przyszło mi natomiast uświadomić sobie, a było to jakiś czas temu, że nadeszła pora, żeby zacząć myśleć o uczczeniu 65. rocznicy urodzin Profesora. Mój Promotor nie jest bowiem osobą, która przejmowałaby się wskazaniami kalendarza. Wręcz przeciwnie, ciągle może zaimponować energią niejednemu młodszemu przedstawicielowi środowiska naukowego.

Pomimo licznych obowiązków związanych z udziałem w tak szacownych gremiach jak Rada Narodowego Centrum Nauki oraz Rada Fundacji na rzecz Nauki Polskiej, a także z szefowaniem przez kilka minionych lat zespołowi

ds. serii wydawniczej „Monumenta Universitatis Varsoviensis”, Jubilat nie zaniedbuje w najmniejszym stopniu pracy naukowej. Cały czas pracuje bowiem intensywnie zarówno nad kolejnymi tekstami, jak i przygotowaniem nowych edycji źródłowych.

Dlatego gdy w gronie przyjaciół Jubilata z Instytutu Historii Sztuki oraz Instytutu Historycznego UW rozpoczęliśmy dyskusję nad sposobem godnego uświetnienia tego jubileuszu, zdecydowaliśmy, że najlepszym na to sposobem będzie nie tyle przygotowanie tradycyjnego tomu, złożonego z artykułów Mu dedykowanych, lecz raczej zebranie w jednym tomie Jego wybranych publikacji, które byłyby świadectwem dotychczasowej drogi naukowej, a zarazem stanowiłyby możliwie spójną całość.

Proces wyboru nie był łatwy. Lektura kilkudziesięciu artykułów opublikowanych w czasopismach naukowych, takich jak „Przegląd Historyczny”, „Odrodzenie i Reformacja” czy też „Barok”, oraz w licznych tomach zbiorowych określiła strukturę planowanej książki, w której w naturalny sposób wyodrębniły się cztery części: państwo i społeczeństwo (z uwzględnieniem kwestii klienteli), dyplomacja, historia podróży oraz związki polsko-włoskie we wczesnej epoce nowożytnej.

Zawierają się w nich główne tematy badawcze, którym w czasie swej kariery naukowej poświęcał i nadal poświęca uwagę Wojciech Tygielski. Ustalenie, które dokładnie artykuły znajdą się w książce, stanowiło jednak nadal nie lada problem. Ponieważ Jubilat – nie bacząc na sprzeciwy – zrzucił obowiązek podjęcia wszystkich decyzji co do ostatecznego kształtu tomu na piszącą te słowa, do rąk czytelników trafia książka zawierająca do pewnego stopnia mój autorski wybór.

Moją intencją było zebrać teksty najciekawsze, najlepiej oddające dokonania badawcze Jubilata, a także – skoro dano mi taką szansę – te, których lektura zawsze sprawiała mi największą przyjemność, np. jedno z najwcześniejszych, dotyczące patronatu Jana Zamoyskiego (*Stronnictwo, które nie mogło przegrać*), lub te, które były dla mnie szczególnie istotne ze względu na tematykę moich własnych badań (*Źródła informacji papieskich dyplomatów, w: Nuncjatura Apostolska w Rzeczypospolitej. Stan badań i perspektywy*).

Mam nadzieję, że ten skromny dowód sympatii i wdzięczności znajdzie uznanie w oczach Szacownego Jubilata, a lektura tekstów, które ostatecznie znalazły się w książce, sprawi czytelnikom tak samo wielką przyjemność, jaką dała mi praca nad jej przygotowaniem.